

CÁC YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN QUYẾT ĐỊNH LỰA CHỌN TRƯỜNG ĐẠI HỌC CỦA SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Bùi Cẩm Vân¹,
Hà Ngọc Thắng²⁺

¹Học viên cao học K30, Trường Đại học Kinh tế quốc dân;
²Trường Đại học Kinh tế Quốc dân
+ Tác giả liên hệ • Email: cammvann14@gmail.com

Article history

Received: 24/7/2023

Accepted: 30/8/2023

Published: 05/01/2024

Keywords

Deciding, choosing a university, factors, students

ABSTRACT

Currently, with the expansion of many disciplines at higher education institutions, learners have opportunities to choose universities and majors that are suitable for their needs, interests and career orientations. In addition, the trend of financial autonomy of public universities has forced these schools to increase enrollment quotas, expand the training scale in many different directions, creating fierce competition among universities in recruitment. Therefore, the identification of factors affecting students' decision to choose a university is crucial with universities. This study examines the factors affecting students' decision to choose a university. Survey questionnaires were sent directly to first-year students at a number of universities in Hanoi, Vietnam. The results show that the characteristics of the university, the advice of relatives and friends, their own abilities, the reputation of the university, the university's promotion efforts and the prospective school's supporting activities have impacts on students' decision to choose a university.

1. Mở đầu

Trong quá trình hình thành và phát triển của xã hội, giáo dục đóng vai trò quan trọng, là điều kiện tiên quyết để thúc đẩy nền kinh tế xã hội phát triển. Trong giai đoạn chuyển đổi số, thị trường lao động ngày càng có sự chuyển biến mạnh mẽ với sự phát triển, mở rộng của nhiều ngành nghề mới, phù hợp với xu thế hiện nay. Việc mở thêm các ngành học mới góp phần giúp HS có nhiều cơ hội lựa chọn các trường đại học, các ngành học phù hợp với nhu cầu, sở thích và định hướng nghề nghiệp của bản thân sau này. Bên cạnh đó, xu hướng tự chủ tài chính của các trường đại học công lập đã buộc các trường này phải tăng chỉ tiêu tuyển sinh, mở rộng quy mô đào tạo theo nhiều hướng khác nhau, tạo nên sự cạnh tranh gay gắt giữa các trường trong công tác tuyển sinh; trong khi đó, số lượng HS tốt nghiệp THPT có nguyện vọng học đại học lại có xu hướng giảm xuống do các yếu tố như: học phí, nhu cầu việc làm, ... (Nguyễn Phước Quý Quang và cộng sự, 2020). Do đó, để thực hiện tốt công tác tuyển sinh, việc nhận biết các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của sinh viên (SV) là rất cần thiết cho các trường đại học.

Một số nghiên cứu ở nước ngoài như Chapman (1981), Ming (2010), ... đã tiếp cận dựa trên lý thuyết ý định hành vi, với góc nhìn từ phía “khách hàng” là những SV. Ở Việt Nam, đã có các nghiên cứu về quyết định lựa chọn trường đại học của SV như Nguyễn Thị Kim Chi (2018), Nguyễn Thị Minh Hương (2021) hướng đến đối tượng chung là HS THPT. Nhóm đối tượng này bao gồm cả những HS lớp 10, lớp 11, quyết định lựa chọn trường của các em có thể chưa chắc chắn và bị động bởi sự thay đổi hàng năm của các phương thức và điều kiện xét tuyển đại học. Nghiên cứu của Nguyễn Phước Quý Quang và cộng sự (2020) hướng đến đối tượng là SV năm nhất. Tuy nhiên, chưa có nhiều nghiên cứu phân tích về quyết định lựa chọn trường đại học của SV trên địa bàn TP. Hà Nội. Bài báo trình bày một số vấn đề lý luận, xây dựng mô hình nghiên cứu các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của SV các trường đại học trên địa bàn TP. Hà Nội và một số kết quả nghiên cứu thực nghiệm thu được.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Một số vấn đề lý luận

2.1.1. Khái niệm “quyết định lựa chọn trường đại học”

Hiện nay, có rất nhiều quan điểm về khái niệm “quyết định lựa chọn trường đại học”. Theo Kotler và cộng sự (2005), lựa chọn trường đại học của người học là quá trình phức tạp của cá nhân người học với nhiều hoạt động như: xác định nhu cầu và động cơ, thu thập thông tin, đánh giá các lựa chọn, quyết định lựa chọn và đánh giá sau lựa chọn. Theo Hossler và cộng sự (1989), quyết định lựa chọn trường đại học là một quá trình phức tạp và đa giai đoạn, trong

đó một cá nhân phát triển từ nguyện vọng tiếp tục theo học đại học sau khi tốt nghiệp THPT, cuối cùng là quyết định được xác lập bằng hành động cụ thể hướng đến chọn trường đại học, cao đẳng hoặc quá trình đào tạo của một tổ chức hướng nghiệp tiên tiến.

Theo Glasser (1998), người đã phát triển lý thuyết lựa chọn (Choice theory) trong lĩnh vực giáo dục thông qua việc khẳng định mọi hành vi thực hiện đều có mục đích. Theo Nguyễn Thị Kim Chi (2018), quyết định lựa chọn trường đại học của HS THPT thực chất là những cân nhắc để lựa chọn một trường đại học thỏa mãn được tốt nhất nhu cầu, lợi ích của HS và phù hợp với nguồn lực (tài chính) khan hiếm của HS. Theo Nguyễn Thị Minh Hương (2021), quyết định lựa chọn trường đại học của HS THPT được hiểu là kết quả của sự lựa chọn các cơ sở GD-ĐT đáp ứng yêu cầu của người học sau khi cân nhắc, tính toán từ các nguồn thông tin khác nhau.

Như vậy, có thể hiểu quyết định lựa chọn trường đại học thực chất là để thỏa mãn nhu cầu được học tập, sinh hoạt và trải nghiệm của SV ở một trường đại học nào đó. Trường đại học nào có càng nhiều tiêu chí đáp ứng được kì vọng và nhu cầu của SV thì khả năng được lựa chọn càng cao.

2.1.2. Mô hình lựa chọn trường đại học của sinh viên theo Chapman

Các nghiên cứu về các yếu tố tác động đến quyết định lựa chọn trường đại học của SV đã được dựa trên nhiều lý thuyết khác nhau, trong đó mô hình lựa chọn trường đại học của Chapman (1981) đã được sử dụng rộng rãi trong các nghiên cứu trên khắp thế giới. Theo Chapman (1981), quyết định lựa chọn trường đại học của SV bị ảnh hưởng trực tiếp bởi nhóm các yếu tố bên ngoài và ảnh hưởng gián tiếp thông qua nhóm các yếu tố đặc thù cá nhân. Cụ thể như sau: - Nhóm các yếu tố ảnh hưởng bên ngoài đã được nhóm lại thành ba nhân tố: + Ảnh hưởng từ những người quan trọng, bao gồm: Bạn bè; Bố mẹ; Thầy, cô giáo tại trường THPT. Trong đó, ảnh hưởng của bố mẹ đóng vai trò quan trọng nhất trong quyết định lựa chọn trường đại học của SV; + Các đặc điểm cố định của trường đại học bao gồm: học phí/hỗ trợ tài chính, vị trí, chương trình đào tạo là những đặc tính cố định của trường học đã được nêu ra trong mô hình; + Nỗ lực tương tác của nhà trường với SV tiềm năng thông qua: Thông tin mà trường đại học đăng tải, Chương trình tuyển sinh,...; - Nhóm các yếu tố đặc thù cá nhân ảnh hưởng trực tiếp đến kì vọng chung về cuộc sống khi bước vào đại học của SV, dẫn đến việc ảnh hưởng tới quyết định lựa chọn trường đại học của các em. Nhóm các yếu tố đặc thù cá nhân bao gồm các yếu tố sau: Điều kiện kinh tế xã hội; Kì vọng giáo dục tại trường đại học; Năng lực bản thân; Kết quả học tập ở trường THPT.

Mô hình lựa chọn trường đại học của SV theo Chapman đã được áp dụng thành công như là một khung lý thuyết về quyết định lựa chọn trường của SV, là tiền đề để phát triển các hướng nghiên cứu chuyên sâu tùy vào từng điều kiện khác nhau. Do vậy, trong bài báo này, chúng tôi sử dụng mô hình của Chapman (1981) làm cơ sở lý thuyết chính để nghiên cứu về quyết định lựa chọn trường đại học của SV các trường đại học trên địa bàn TP. Hà Nội.

2.2. Mô hình nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của sinh viên

Dựa trên cơ sở lý thuyết của Chapman (1981), Ming (2010), cũng như xuất phát từ bối cảnh của giáo dục đại học Việt Nam, chúng tôi đề xuất mô hình nghiên cứu bao gồm 6 yếu tố với các giả thuyết như sau:

- *Đặc điểm của trường đại học* (gồm: chương trình đào tạo, cơ sở vật chất, đội ngũ giảng viên,...). Đặc điểm của trường đại học là những yếu tố gồm: cơ sở vật chất của nhà trường, phương tiện học tập, thư viện, kí túc xá, sự đa dạng của ngành học, địa điểm của các cơ sở học tập, các hoạt động ngoại khóa, chế độ chính sách, đội ngũ giảng viên, hình thức tuyển sinh,... Các đặc điểm này đều được HS và phụ huynh có xu hướng tìm hiểu kĩ trước khi lựa chọn trường đại học. Nếu một trường đại học có nhiều yếu tố phù hợp với nhu cầu của HS sẽ càng thu hút các em lựa chọn theo học tại đây. Theo mô hình của Ming (2010), các đặc điểm của trường đại học như: vị trí, chương trình đào tạo, danh tiếng, cơ sở vật chất, các chính sách hỗ trợ về chi phí hay cơ hội việc làm sẽ có ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của SV. Nguyễn Phước Quý Quang và cộng sự (2020) cũng đã kế thừa các thang đo về đặc điểm của trường đại học từ 2 mô hình nghiên cứu của Chapman (1981) và Ming (2010), đồng thời chỉ ra đặc điểm của trường đại học còn bao gồm cả đội ngũ giảng viên. Do đó, trong nghiên cứu này, đặc điểm của trường đại học được chúng tôi đưa ra bao gồm: chương trình đào tạo, cơ sở vật chất, đội ngũ giảng viên, vị trí, học phí, chính sách học bổng và hỗ trợ học tập, hình thức tuyển sinh.

Do vậy, chúng tôi đề xuất giả thuyết: (H1): *Đặc điểm của trường đại học có tương quan thuận chiều với quyết định lựa chọn trường đại học của SV.*

- *Lời khuyên của người thân, bạn bè.* Quyết định bất kì một vấn đề nào đều có thể ước tính mức độ ảnh hưởng bởi những tác động bên ngoài từ những người có liên quan (gia đình, bạn bè, xã hội, ...) đến cá nhân đó. Niềm tin

của họ vào những người thân càng mạnh mẽ thì xu hướng thực hiện hành vi của họ càng bị ảnh hưởng. Theo mô hình của Chapman (1981), trong quá trình chọn trường đại học, SV thường bị ảnh hưởng mạnh mẽ bởi sự thuyết phục, lời khuyên của bạn bè, gia đình và thầy cô giáo ở trường THPT. Ming (2010) đã đề xuất 6 thang đo gồm: lời khuyên của bạn bè, lời khuyên của bạn cùng lớp, lời khuyên của các anh chị, lời khuyên của các cựu SV, lời khuyên của GV trường THPT, lời khuyên của cán bộ tư vấn tuyển sinh. Do vậy, chúng tôi đề xuất giả thuyết: (H2): *Lời khuyên của người thân quen, bạn bè có tương quan thuận chiều với quyết định lựa chọn trường đại học của SV.*

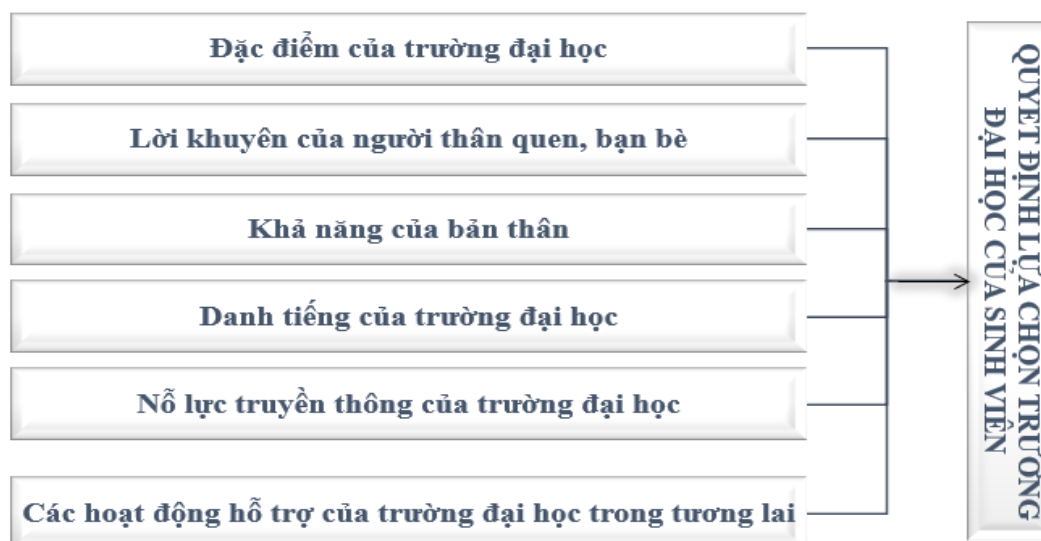
- *Khả năng của bản thân.* Khả năng của bản thân phản ánh việc thúc đẩy hay cản trở khi thực hiện bất kì một hành vi nào, phụ thuộc vào sự sẵn có của nguồn lực và các cơ hội để thực hiện hành vi. Mô hình của Chapman (1981) thể hiện việc chọn lựa trường đại học của SV có sự tác động gián tiếp bởi nhóm các yếu tố đặc thù của cá nhân như: điều kiện KT-XH, kì vọng giáo dục tại trường đại học, năng lực của bản thân và kết quả học tập ở THPT. Kế thừa từ quan điểm này, tác giả Trần Dục Thức và Dương Thị Bình (2022) cũng đã chỉ ra các đặc điểm của bản thân bao gồm: năng lực học tập, khả năng chi trả học phí, sự yêu thích và phù hợp với ngành học có ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của SV. Do vậy, chúng tôi đề xuất giả thuyết: (H3): *Khả năng của bản thân có tương quan thuận chiều với quyết định lựa chọn trường đại học của SV.*

- *Danh tiếng của trường đại học.* Danh tiếng của trường đại học có thể được hiểu theo các cách khác nhau, trong đó: Danh tiếng của trường đại học được định hình dựa trên quá trình tích lũy, thông qua sự đánh giá theo thời gian của người học và các tổ chức có liên quan đến nhà trường. Bên cạnh đó, danh tiếng của trường đại học được thể hiện ở tỉ lệ SV có việc làm sau khi tốt nghiệp và sự công nhận từ nhà tuyển dụng về chất lượng SV ra trường có kiến thức chuyên môn học thuật và kĩ năng, đảm nhiệm tốt các yêu cầu công việc (Ming, 2013). Do vậy, chúng tôi đề xuất giả thuyết: (H4): *Danh tiếng của trường đại học có tương quan thuận chiều với quyết định lựa chọn trường đại học của SV.*

- *Nỗ lực truyền thông của trường đại học.* Các hoạt động truyền thông của trường đại học chính là sự truyền tải thông tin, ý tưởng, thái độ hoặc cảm xúc từ phía trường đại học tới HS thông qua các hoạt động tư vấn tuyển sinh, quảng bá hình ảnh; các tài liệu tư vấn tuyển sinh, ngày hội tuyển sinh, ngày hội tham quan trường. Do vậy, chúng tôi đề xuất giả thuyết: (H5): *Nỗ lực truyền thông của trường đại học có tương quan thuận chiều với quyết định lựa chọn trường đại học của SV.*

- *Các hoạt động hỗ trợ của trường đại học trong tương lai.* Các hoạt động hỗ trợ của trường đại học trong tương lai chính là những hành động mà trường đại học sẽ thực hiện nhằm hỗ trợ SV sau khi tốt nghiệp. Do vậy, chúng tôi đề xuất giả thuyết: (H6): *Các hoạt động hỗ trợ của trường đại học trong tương lai có tương quan thuận chiều với quyết định lựa chọn trường đại học của SV.*

Dựa trên các giả thuyết nghiên cứu đã đề xuất ở trên, mô hình nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học được chúng tôi đề xuất bao gồm 6 yếu tố như sau (xem sơ đồ 1):

Sơ đồ 1. Mô hình các yếu tố tác động đến quyết định lựa chọn trường đại học của SV

2.3. Nghiên cứu thực nghiệm

2.3.1. Đối tượng và phương pháp nghiên cứu

- *Mục đích của thực nghiệm:* Nhằm thu thập thông tin về các yếu tố tác động đến quyết định lựa chọn trường đại học của SV.

- *Đối tượng tham gia thực nghiệm:* Đối tượng tham gia thực nghiệm là 218 SV năm nhất tại các trường đại học trên địa bàn TP. Hà Nội, gồm các SV đến từ các chuyên ngành khác nhau như: Kinh tế (chiếm 38,5%), Kỹ thuật, Công nghệ (chiếm 26,7%), Xây dựng (chiếm 7,3%), Y dược (chiếm 6,4%), Sư phạm (chiếm 5,5%), Ngôn ngữ (chiếm 4,6%), Luật (chiếm 4,1%), Quân đội (chiếm 4,1%) và Báo chí (chiếm 2,8%); thuộc các trường đại học trên địa bàn TP. Hà Nội: Trường Đại học Kinh tế Quốc dân; Trường Đại học Bách Khoa Hà Nội; Trường Đại học Thăng Long; Học viện Ngân hàng; Đại học Quốc gia Hà Nội; Đại học FPT; Học viện tài chính. Thời gian tiến hành thực nghiệm từ 23/3/2023-20/4/2023.

- *Phương pháp nghiên cứu thực nghiệm:* Sử dụng phỏng vấn sâu kết hợp với bảng hỏi để khảo sát SV. Phương pháp xử lý dữ liệu được thực hiện bao gồm: thống kê mô tả, kiểm định thang đo (Cronbach's Alpha), phân tích nhân tố khám phá EFA, phân tích tương quan và kiểm định các giả thuyết.

Phiếu điều tra được xây dựng dựa vào tổng quan nghiên cứu và được điều chỉnh cho phù hợp với bối cảnh nghiên cứu ở Việt Nam. Thang đo "Đặc điểm của trường đại học", "Lời khuyên của người thân, bạn bè", "Nỗ lực truyền thông của trường đại học" được kế thừa từ nghiên cứu của Chapman (1981) và Míng (2010). Thang đo "Khả năng của bản thân" được kế thừa từ nghiên cứu của Chapman (1981). Thang đo "Danh tiếng của trường đại học" được kế thừa từ nghiên cứu của Nguyễn Thị Kim Chi (2018), Nguyễn Duy Thục và Lê Ngọc Minh Khuê (2021). Thang đo "Hoạt động hỗ trợ của trường đại học trong tương lai" được kế thừa từ nghiên cứu của Míng (2010). Thang đo "Quyết định chọn trường đại học" được kế thừa và phát triển từ nghiên cứu của Chapman (1981). Các biến được đo lường bằng thang đo Likert, từ 1 (rất không đồng ý) đến 5 (rất đồng ý). Sau khi tiến hành nghiên cứu từ các nguồn dữ liệu thứ cấp, chúng tôi tiến hành phỏng vấn sâu 10 SV năm thứ nhất của các trường đại học trên địa bàn TP. Hà Nội. Dựa trên kết quả phỏng vấn sâu, chúng tôi tiến hành xây dựng bảng hỏi để phục vụ cho công tác nghiên cứu thực nghiệm trên diện rộng.

2.3.2. Kết quả nghiên cứu thực nghiệm

2.3.2.1. Kiểm định độ tin cậy của thang đo

Độ tin cậy của các thang đo được xác định bằng hệ số Cronbach's Alpha. Các kết quả thu được từ độ tin cậy Cronbach's Alpha đều lớn hơn 0,7. Tuy nhiên, có 02 biến quan sát có hệ số tương quan biến tổng nhỏ nên đã bị loại khỏi mô hình. Sau khi loại 2 biến quan sát có hệ số tương quan biến tổng nhỏ, tất cả các biến đều có độ tin cậy Cronbach's Alpha lớn hơn 0,7 và hệ số tương quan biến tổng lớn hơn 0,3 trở lên, điều đó cho thấy thang đo các yếu tố đều đảm bảo yêu cầu về độ tin cậy (xem bảng 1).

Bảng 1. Kết quả kiểm định độ tin cậy của thang đo

Các yếu tố	Số biến quan sát	Hệ số Cronbach's Alpha	Hệ số tương quan biến tổng nhỏ nhất
Đặc điểm của trường đại học (DD)	6	0,854	0,810
Lời khuyên từ người thân, bạn bè (LK)	5	0,775	0,482
Khả năng của bản thân (KN)	3	0,810	0,619
Danh tiếng của trường đại học (DT)	6	0,781	0,506
Nỗ lực truyền thông (TT)	4	0,808	0,827
Các hoạt động hỗ trợ trong tương lai (HT)	3	0,726	0,615
Quyết định lựa chọn trường (QD)	3	0,876	0,814

2.3.2.2. Phân tích nhân tố khám phá EFA

Sau khi loại đi các biến, kết quả phân tích nhân tố khám phá (EFA) có kết quả kiểm định KMO và Bartlett có giá trị 0,705 nằm trong khoảng cho phép từ 0,5-1. Ngoài ra, 24 biến quan sát hội tụ vào 6 nhân tố (đúng theo mô hình lý thuyết) có giá trị Eigenvalue lớn hơn 1 và giải thích khoảng 67% sự biến thiên của dữ liệu. Giá trị hội tụ nhân tố của các biến quan sát đều lớn hơn 0,5. Do đó, tất cả các biến đều được giữ lại trong mô hình.

2.3.2.3. Phân tích tương quan

Hệ số Pearson được sử dụng để phân tích mối tương quan giữa các biến định lượng. Các hệ số tương quan cho thấy mối quan hệ giữa biến phụ thuộc với các biến độc lập đều có ý nghĩa thống kê. Mặt khác, độ lớn của các hệ số tương quan đảm bảo không có hiện tượng đa cộng tuyến. Như vậy, có thể sử dụng các thống kê khác để kiểm định mối quan hệ giữa các biến (xem bảng 2).

Bảng 2. Ma trận tương quan

		Lời khuyên từ người thân, bạn bè	Khả năng của bản thân	Danh tiếng của trường đại học	Nỗ lực truyền thông của trường đại học	Các hoạt động hỗ trợ của trường đại học trong tương lai	
Quyết định lựa chọn trường đại học	Hệ số Pearson	.504**	.347**	.310**	.368**	.461**	.395**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000
	N	218	218	218	218	218	218

** : Tương quan có ý nghĩa ở mức 1%

2.3.2.4. Kiểm định mô hình hồi quy các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của sinh viên

Kết quả kiểm định mô hình cho thấy R^2 hiệu chỉnh bằng 0,603, có nghĩa là các yếu tố trong nghiên cứu giải thích 60,3% sự thay đổi của biến phụ thuộc “Quyết định lựa chọn trường đại học của SV”. Đồng thời, kiểm định $F = 55,595$, $Sig = 0,000 < 0,05$ cho thấy mô hình được chấp nhận. Bên cạnh đó, kiểm định Durbin Watson có hệ số $d = 1,976$ nên mô hình không có hiện tượng tự tương quan.

Cả 6 yếu tố đều có hệ số p value (Sig.) nhỏ hơn 0,05 và hệ số VIF nhỏ hơn 2. Do vậy, các biến này đều có ý nghĩa và mô hình không có hiện tượng đa cộng tuyến. Như vậy, tất cả các giả thuyết nghiên cứu đề xuất đều được chấp nhận. Kết quả mô hình hồi quy các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học được thể hiện như bảng 3:

Bảng 3. Kết quả hồi quy mô hình các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học

Mô hình	Hệ số chưa chuẩn hóa		Hệ số chuẩn hóa	t	Sig.	Thống kê đa cộng tuyến	
	b	Độ lệch chuẩn	Beta			Tolerance	VIF
Hằng số	-2.546	0.772		-3.299	0.001		
DD	0.184	0.018	0.444	10.265	0.000	0.979	1.021
LK	0.073	0.031	0.112	2.360	0.019	0.819	1.221
KN	0.079	0.025	0.140	3.166	0.002	0.939	1.065
DT	0.118	0.044	0.132	2.706	0.007	0.771	1.297
TT	0.267	0.045	0.299	5.905	0.000	0.714	1.401
HT	0.271	0.038	0.308	7.050	0.000	0.958	1.044

Ý nghĩa của các hệ số trong phương trình hồi quy tuyến tính: - Hằng số = - 2,546: Cho biết ảnh hưởng của tất cả các tiêu thức nguyên nhân khác không bao gồm các biến độc lập trong mô hình; - $b_{DD} = 0,184$: Cho biết ảnh hưởng trực tiếp của “Đặc điểm của trường đại học” tới “Quyết định lựa chọn trường đại học của SV”. Cụ thể: Đặc điểm của trường đại học tương quan thuận với quyết định lựa chọn trường đại học của SV; - $b_{LK} = 0,073$: Cho biết ảnh hưởng trực tiếp của “Lời khuyên từ người thân quen, bạn bè” tới Quyết định lựa chọn trường đại học của SV. Cụ thể: Lời khuyên từ người thân quen, bạn bè tương quan thuận với Quyết định lựa chọn trường đại học của SV; - $b_{KN} = 0,079$: Cho biết ảnh hưởng trực tiếp của “Khả năng của bản thân” tới Quyết định lựa chọn trường đại học của SV. Cụ thể: Khả năng của bản thân tương quan thuận với Quyết định lựa chọn trường đại học của SV; - $b_{DT} = 0,118$: Cho biết ảnh hưởng trực tiếp của “Danh tiếng của trường đại học” tới Quyết định lựa chọn trường đại học của SV. Cụ thể: Danh tiếng của trường đại học tương quan thuận với Quyết định lựa chọn trường đại học của SV; - $b_{TT} = 0,267$: Cho biết ảnh hưởng trực tiếp của “Nỗ lực truyền thông của trường đại học” tới Quyết định lựa chọn trường đại học của SV. Cụ thể: Nỗ lực truyền thông của trường đại học tương quan thuận với Quyết định lựa chọn trường đại học của SV; - $b_{HT} = 0,271$: Cho biết ảnh hưởng trực tiếp của “Các hoạt động hỗ trợ của trường đại học trong tương lai” tới Quyết định lựa chọn trường đại học của SV. Như vậy, kết quả thu được tương đồng với kì vọng khi tác giả đề xuất các giả thuyết. Mô hình có 6 biến tương quan thuận với Quyết định lựa chọn trường đại học của SV. Trong đó, biến “Các hoạt động hỗ trợ của trường đại học trong tương lai” tác động mạnh nhất đến Quyết định lựa chọn trường đại học của SV. Ý kiến của SV về quá trình quyết định lựa chọn trường đại học từ phỏng vấn sâu cũng cho thấy, phần

lớn các em đều quan tâm và tìm hiểu về sự hỗ trợ của trường đại học trong tương lai bao gồm các cơ hội việc làm, cơ hội học tập chuyên sâu, cơ hội đi du học,... Mức độ ảnh hưởng của các biến khác giảm dần theo thứ tự: “Nỗ lực truyền thông của trường đại học”; “Đặc điểm của trường đại học”; “Danh tiếng của trường đại học”; “Khả năng của bản thân”; “Lời khuyên từ người thân quen, bạn bè”. “Lời khuyên từ người thân, bạn bè” lại là nhân tố có mức độ ảnh hưởng ít nhất tới Quyết định lựa chọn trường đại học của SV. Kết quả của phỏng vấn sâu cho thấy, SV có tham khảo ý kiến từ người thân, bạn bè trong quá trình tìm hiểu thông tin về trường nhưng đây không phải là yếu tố quan trọng nhất khi họ lựa chọn học tập tại một trường đại học nào đó.

3. Kết luận

Từ kết quả của mô hình nghiên cứu cho thấy cả 6 yếu tố mà chúng tôi đề xuất trong mô hình nghiên cứu đều có ảnh hưởng tích cực tới Quyết định lựa chọn trường đại học của SV. Trong đó, biến “Các hoạt động hỗ trợ của trường đại học trong tương lai” tác động mạnh nhất đến quyết định lựa chọn trường đại học của SV. Mức độ ảnh hưởng của các biến khác giảm dần theo thứ tự: Nỗ lực truyền thông của trường đại học, Đặc điểm của trường đại học, Danh tiếng của trường đại học, Khả năng của bản thân, Lời khuyên từ người thân quen, bạn bè. Như vậy, các biến trong mô hình đề xuất đã kiểm định độ tin cậy của mô hình lý thuyết lựa chọn trường đại học của Chapman (1981) đúng với bối cảnh nghiên cứu của bài báo. Trong những hướng nghiên cứu tiếp theo, chúng tôi sẽ tiếp tục nghiên cứu sự khác biệt về quyết định lựa chọn trường đại học từ khi các em còn là HS lớp 12 và quyết định lựa chọn trường đại học khi các em đã học tại trường nhằm thu được những kết quả phong phú hơn.

Tài liệu tham khảo

- Chapman, W. D. (1981). A model of student college choice. *The Journal of Higher Education*, 52(5), 490-505, <https://doi.org/10.2307/1981837>
- Glasser, W. (1998). *Choice Theory: A New Psychology of Personal Freedom*. New York: Harper Perennial.
- Hossler, D., Braxton, J., & Coopersmith, G. (1989). Understanding Student College Choice. *Higher Education: Handbook of Theory and Research*, 5, 231-288.
- Kotler, P., Wong, V., Saunders, J., & Armstrong, G. (2005). *Principle of marketing (4th ed.)*. New York: Prentice Hall.
- Ming, K. (2010). Institutional Factors Influencing Students' College Choice Decision in Malaysia A Conceptual Framework. *International Journal of Business and Social Science*, 1(3), 201-207.
- Ming, K. (2013). University Choice: Implications for Marketing and Positioning. *Education*, 3(1), 7-14.
- Nguyễn Duy Thục, Lê Ngọc Minh Khuê (2021). Các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học thực của sinh viên trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh. *Tạp chí Kinh tế và Dự báo*, 24, 56-59.
- Nguyễn Minh Hà, Huỳnh Gia Xuyên, Huỳnh Thị Kim Tuyết (2011). Nghiên cứu các nhân tố ảnh hưởng đến việc sinh viên chọn Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh. *Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Mở Thành phố Hồ Chí Minh*, 6(2), 107-117.
- Nguyễn Phước Quý Quang, Phòng Thị Huỳnh Mai, Thái Ngọc Vũ và Lương Lễ Nhân (2020). Yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học trên địa bàn thành phố Cần Thơ của sinh viên. *Tạp chí Nghiên cứu Khoa học và Phát triển Kinh tế, Trường Đại học Tây Đô*, 9, 1-17.
- Nguyễn Thị Kim Chi (2018). *Nghiên cứu các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của học sinh phổ thông trung học - Trường hợp Hà Nội*. Luận án tiến sĩ Quản lý kinh tế (Khoa học quản lý), Trường Đại học Kinh tế Quốc dân.
- Nguyễn Thị Minh Hương (2021). Các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của học sinh trung học phổ thông trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi. *Tạp chí Khoa học và Công nghệ Việt Nam*, 63(4), 1-7.
- Trần Dục Thức, Dương Thị Bình (2022). Các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học công lập của sinh viên ngành Quản trị kinh doanh tại Thành phố Hồ Chí Minh. *Tạp chí Kinh tế và Ngân hàng Châu Á*, 198, 84-95.